

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 130/2019

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Ε'

Συνεδρίαση της 5^{ης} Ιουνίου 2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Σπυρίδων Μαυρογιάννης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 21524/30-4-2019 έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων/Γεν Δ/ση Διοίκηση Δικαιοσύνης, Διεθνών Νομικών Σχέσεων & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ερώτημα: Ερωτάται εάν, μετά την δικαστική ακύρωση της απόφασης που είχε επιβάλει σε δικηγόρο την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, είναι δυνατή η ικανοποίηση αιτήματός του να ανακληθεί η 10789/7-2-2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά το μέρος με το οποίο αναδιορίστηκε αυτός δικηγόρος, περιοριζόμενη στο μέρος με το οποίο ανακλήθηκε η

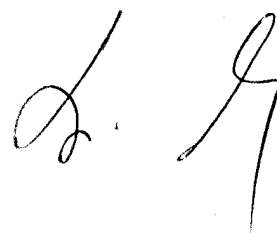
διαπιστωτική πράξη με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με την 294/18-7-2006 απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών επιβλήθηκε στον Χ. Χ., δικηγόρο Αθηνών, η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 81 παρ.1 περ. γ και 2 του ν.δ. 3026/1954, διότι είχε τιμωρηθεί εντός τριετίας (εκτός άλλων) με δύο πειθαρχικές ποινές, η μία τουλάχιστον προστίμου, η δε δεύτερη προσωρινής παύσης μικρότερης των έξι μηνών. Έφεσή του κατ' αυτής απορρίφθηκε με την 103/1-12-2006 απόφαση του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου Δικηγόρων. Κατόπιν τούτου, με την 38375/4-5-2007 (Γ' 326) πράξη της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Δικηγορικού Λειτουργήματος του Υπουργείου Δικαιοσύνης διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητας αυτού από 30-3-2007.
2. Κατά της απόφασης αυτής ο ως άνω άσκησε την από 30-4-2007 αίτηση ακυρώσεως, επί της οποίας εκδόθηκε η 4708/2013 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ακυρώσασα αυτήν, λόγω μη νόμιμης συγκρότησης των (περισσοτέρων του ενός) Τμημάτων του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και αναπέμψασα την υπόθεση στο Δικηγορικό Σύλλογο για νέα νόμιμη κρίση. Επί αιτήματος του δικηγόρου για επαναδιορισμό του, η Διοίκηση, με το 58815/30-7-2015 έγγραφό της, του γνώρισε ότι απαιτείται προς τούτο σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου του οποίου ήταν μέλος πριν την καταδίκη του, ζήτησε δε αυτήν με το 55640/13-7-2015 έγγραφό της προς το Δ.Σ.Α.
3. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, επιληφθέν εκ νέου της υποθέσεως, επέβαλε και πάλι στον ως άνω δικηγόρο, με την 161/6-10-2015 απόφασή του, την ποινή της οριστικής παύσης. Έφεσή του κατ' αυτής έγινε δεκτή με την 77/22-9-2016 απόφαση του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου Δικηγόρων, αποφασίστηκε δε να μην επιβληθεί

στον Χ. Χ. η ποινή της οριστικής παύσης, λόγω θέσπισης, μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης επί της υπόθεσης, ευνοϊκότερης διάταξης (άρθρο 142 νέου Κώδικα Δικηγόρων, ν. 4194/2013), κατά την οποία η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης επιβάλλεται μόνο σε ιδιαίτερα βαριές περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτώματων, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται και η περίπτωση του άρθρου 81 παρ.1 περ. γ και 2 του προγενέστερου Κώδικα Δικηγόρων. Ενόψει τούτων, η Διοίκηση επανήλθε με τα 89854/22-11-2016 και 88389/23-11-2018 έγγραφα της, ζητώντας τη γνώμη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Επ' αυτών, με το 18327/11-12-2018 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή του Δ.Σ.Α., τέθηκε προβληματισμός κατά πόσον απαιτείται επαναδιορισμός, ή αρκεί η ανάκληση της διαπιστωτικής πράξης με την οποία είχε διαπιστωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητας του Χ. Χ., ενώ με το 1487/31-1-2019 έγγραφο του ίδιου αναφέρεται, το πρώτον, ότι ο ως άνω ουδέποτε διαγράφηκε από τα μητρώα του Δ.Σ.Α. και ότι γνώμη τους είναι ότι απαιτείται η ανάκληση της πράξης αυτής (διαπιστωτικής). Κατόπιν τούτων, με την 10789/7-2-2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, επαναδιορίστηκε αυτός δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Αθηνών, ενώ παράλληλα ανακλήθηκε και η 38375/4-5-2007 διαπιστωτική πράξη. Ήδη, με την από 14-3-2019 αίτησή του, ο Χ. Χ. ζητά την μερική ανάκληση της 10789/7-2-2019 απόφασης, κατά το σκέλος αυτής με το οποίο επαναδιορίστηκε ως δικηγόρος, περιοριζομένης στην ανάκληση της 38375/4-5-2007 διαπιστωτικής πράξης.

4. Ενόψει των ανωτέρω, προκύπτει προβληματισμός της Υπηρεσίας, σχετικά με το αν είναι δυνατή η ικανοποίηση του αιτήματος αυτού.

Νομοθετικό Πλαίσιο

5. Στις διατάξεις των άρθρων 142 παρ. 1-2, 159, 7 παρ. 3 του ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 142

- «1. Οι πειθαρχικές ποινές είναι:... ε) οριστική παύση από το δικηγορικό λειτούργημα.
2. Η ποινή της οριστικής παύσης επιβάλλεται μόνο σε ιδιαίτερα βαριές περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτώματων, όταν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες διαπράχθηκαν και ο βαθμός υπαιτιότητας του διωκόμενου μαρτυρούν ότι αυτός δεν έχει συναίσθηση των βασικών υποχρεώσεων του ως δικηγόρου ή θίγουν σοβαρά το κύρος του

δικηγορικού λειτουργήματος. Τέτοιες προϋποθέσεις συντρέχουν: α) αν ο διωκόμενος καταδικάστηκε αμετάκλητα για κακούργημα, β) αν καταδικάστηκε αμετάκλητα για οποιοδήποτε πλημμέλημα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Κώδικα, γ) αν έχει τιμωρηθεί ήδη με ποινή προσωρινής παύσης τουλάχιστον έξι (6) μηνών την τελευταία τριετία για άλλη, χρονικά προγενέστερη, πράξη».

Άρθρο 159

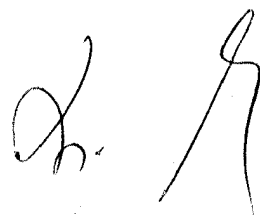
«1. Οι τελεσίδικες αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων εκτελούνται με επιμέλεια του προέδρου του δικηγορικού συλλόγου, του οποίου μέλος αποτελεί ο τιμωρημένος δικηγόρος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον Κώδικα. 2. ... Οι αποφάσεις που επιβάλλουν οριστική ή προσωρινή παύση γνωστοποιούνται στους εισαγγελείς και στους γραμματείς όλων των δικαστηρίων όπου υπηρετεί ο τιμωρημένος. 3. .. Αν ο δικηγόρος τιμωρηθεί με την ποινή της οριστικής παύσης, αποβάλλει αυτοδίκαια την ιδιότητα του δικηγόρου. 4. Αν η απόφαση για την οριστική παύση εξαφανισθεί από νεότερη δικαστική απόφαση, ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να επαναδιορισθεί μετά από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου που ήταν μέλος του πριν την καταδίκη του».

Άρθρο 7

«3. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, αυτεπάγγελτα ή ύστερα από αίτηση του οικείου δικηγορικού συλλόγου βεβαιώνει την απώλεια της ιδιότητας του δικηγόρου αφότου επήλθε το γεγονός που την προκάλεσε. Η απόφαση αυτή, ανακοινώνεται στον οικείο δικηγορικό σύλλογο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το κύρος των διαδικαστικών και δικονομικών πράξεων που διενήργησε ο δικηγόρος μέχρι την έκδοση της πιο πάνω απόφασης δεν θίγεται».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος (ή της Ολομέλειας) από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

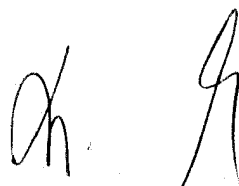
6. Σε περίπτωση επιβολής σε δικηγόρο της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης αυτός αποβάλλει αυτοδίκαια την ιδιότητα του δικηγόρου, κατ' ανάλογη δε εφαρμογή των προβλεπομένων στο άρθρο 7 του Κώδικα Δικηγόρων (για τις λοιπές περιπτώσεις αυτοδίκαιας απώλειας και αποβολής της ιδιότητας του δικηγόρου) εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Δικαιοσύνης, με την οποία βεβαιώνεται το γεγονός αυτό.
7. Από τις αποφάσεις των πειθαρχικών Συμβουλίων των Δικηγόρων (δεδομένου ότι αυτά αποτελούν πειθαρχικά όργανα της Διοίκησης, οι αποφάσεις των οποίων υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο) γεννώνται ακυρωτικές διαφορές, που υπάγονται στην γενική ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 189/2007 Ολομ.).
8. Περαιτέρω, σε περίπτωση που με νεότερη δικαστική απόφαση εξαφανιστεί η απόφαση του πειθαρχικού Συμβουλίου που επέβαλε την ποινή της οριστικής παύσης, ο ενδιαφερόμενος, κατά τη ρητή διατύπωση του νόμου, δικαιούται να επαναδιοριστεί, μετά από σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του δικηγορικού συλλόγου του οποίου ήταν μέλος, πριν την καταδίκη του, του αναδιορισμού πάντως παράγοντος αποτελέσματα για το μέλλον (ΣτΕ 3306/2007), μη χωρούσης, ως εκ τούτου, ανάκλησης της διαπιστωτικής πράξης, με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του.
9. Ενόψει των ανωτέρω, μετά την έκδοση της 4708/2013 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία ακυρώθηκε η 103/2006 απόφαση του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου Δικηγόρων που είχε επιβάλει την ποινή της οριστικής παύσης, ως εκ της ενσωμάτωσης σε αυτήν της απόφασης του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και εφόσον είχε υποβληθεί σχετική αίτηση του αιτούντος, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι δεν υπήρξε μεταγενέστερη τελεσίδικη καταδίκη του, ορθά κινήθηκε, ενόψει της γενικής διατύπωσης της διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 159 του Κ.Δ, η διαδικασία επαναδιορισμού του, ζητήθηκε δε προς τούτο η γνώμη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Με την εκδοθείσα 10789/7-2-2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αφενός μεν ο Χ. Χ. επαναδιορίστηκε δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Αθηνών, αφετέρου δε ανακλήθηκε η διαπιστωτική πράξη με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του. Πλην όμως, η πράξη

αυτή είναι νομικώς πλημμελής στο σύνολό της και πρέπει να ανακληθεί. Και τούτο διότι, ως προς μεν το σκέλος της με το οποίο ανακλήθηκε η διαπιστωτική πράξη διότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο, προβλέπεται αποκλειστικά δυνατότητα επαναδιορισμού, ως προς δε το σκέλος του επαναδιορισμού διότι, κατά νόμον, ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης της σχετικής πράξης είναι η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου του οποίου ήταν μέλος, πριν την καταδίκη του, ο ενδιαφερόμενος, τέτοια δε γνώμη δεν έχει δοθεί, σύμφωνα με το τεθέν, από την ερωτώσα υπηρεσία, πραγματικό.

10. Επομένως, ενόψει των ανωτέρω, δεν δύναται να ικανοποιηθεί το αίτημα του Χ. Χ. και να ανακληθεί μερικά η 10789/7-2-2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά το μέρος με το οποίο επαναδιορίστηκε αυτός δικηγόρος, ώστε να περιοριστεί στο μέρος με το οποίο ανακλήθηκε η διαπιστωτική πράξη με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως του ότι το αίτημα αυτό δεν στηρίζεται στο νόμο (καθώς, σε περίπτωση εξαφάνισης απόφασης με την οποία επιβλήθηκε οριστική παύση, προβλέπεται μόνο δυνατότητα επαναδιορισμού, δηλ. εκ νέου απόκτηση της ιδιότητας του δικηγόρου για το μέλλον και άρα όχι (και) ανάκληση της διαπιστωτικής πράξης με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του, ως ανωτέρω αναφέρθηκε), η εκδοθείσα απόφαση του Υπουργού είναι, κατά τα ως άνω αναφερόμενα, νομικώς πλημμελής και πρέπει να ανακληθεί στο σύνολό της.

Απάντηση

11. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι δεν είναι δυνατή η ικανοποίηση του αιτήματος του Χ. Χ. να ανακληθεί η 10789/7-2-2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά το μέρος με το οποίο επαναδιορίστηκε αυτός δικηγόρος, αλλά αντιθέτως θα πρέπει η Διοίκηση να ανακαλέσει αυτή στο σύνολό της, δεδομένου ότι, αφενός μεν εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και ειδικότερα χωρίς να έχει δοθεί προηγούμενη προς τούτο σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου

Αθηνών, αφετέρου δε διότι ανακάλεσε, παρά το νόμο, την διαπιστωτική πράξη με την οποία είχε βεβαιωθεί η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητάς του.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 12-6-2019

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Σπυρίδων Μαυρογιάννης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

